

Abonamente:

1 Lună:
10 Lei sau 4 Ruble.
3 Luni:
25 Lei sau 12 Ruble.

Pentru preoți și învățători: prețul jumătate.

ROMÂNIA NOUĂ

Organ de propagandă pentru unirea politică a tuturor Românilor.

Director: Dr. ONISIFOR GHIBU

Iese în fiecare zi de lucru.
Sub conducerea unui comitet alcătuit din Români din toate țările.

Prim-Redactor: Dr. Ion Mateiu.

PLATA
PENTRU RECLAME
după
INVOLALĂ

REDACȚIA, Billa Gogol No. 39

ADMINISTRAȚIA
Col. Alexandru cel Bun, Pașaj
Chişinău.

Un an de la revoluția rusească

Azi se împlinește un an de zile decând s'a prăbușit la Petrograd, scaunul împărătesc al Romanovilor.

Revoluția care s'a aprins la 28 Februarie 1917 în capitala putericei împărății rusești, trebuie socotită fără îndoială printre cele mai însemnate întâmplări ale istoriei moderne.

De zeci de ani literatura rusească era plină de idei revoluționare. Tot ce avea Rusia mai bun era unit în credința că marea împărăție nu mai poate merge multă vreme pe căile de până aci, că trebuie să vie o prăbușire a sistemului.

În adevăr sistemul vieții de stat a țarismului, ori cât de desăvârșit ar fi părut el, era putred.

Răpirea libertăților naționale ale numeroaselor popoare precum și a libertăților individuale, rănia adânc sufletele tuturor; ea era o rușine a civilizației moderne, și ea trebuia să înceteze.

Ideologiile dela Petrograd au ales pentru tălmădirea marilor răni sociale și naționale—revoluția. Fără să-și dea seama că Rusia este amestecată într-un război uriaș, care trebuie dus până la capăt biruitor, ei au dat celei mai înapoiate țări—libertățile cele mai mari. Luni de zile a fost în întreaga Rusie o beție de libertate, cum poate că nu s'a mai pomenit de când e lumea.

Libertatea nesăbuită a cuprins și oștirea. Locul disciplinei, neapărat trebuitoare în armată, l-au luat sovieturile, soldații proști se simt în toate privințele *țovarăși* cu oștirea lor, de ale căror porunci nu se mai simt datori să asculte. Le rămâne lor puterea de a hotărî dacă trebuie sau nu să mai lupte pentru apărarea țării, sau că e mai bine să părăsească frontul și să se ducă pe acasă. Dar libertatea aceasta mare s'a răsunat în curând. Armata a fost cuprinsă de un duh de moleșală, care lăsa să se înțeleagă că războiul nu va mai putea fi purtat și că Nemții vor veni să facă ei rânduiala în Rusia.

La un moment dat împărăția a început în adevăr să se risipească. Popoarele ei, pe cari nu le mai ținea la un loc cnuțul țarului, încep să-și

vadă de interesele lor naționale, și, rupându-se de Rusia, să-și alcătuiască țări naționale deosebite.

O vreme oarecare ele se gândesc să rămână în tovărășie, ca republică federativă, dar mai pe urmă ele văd că interesul lor cere ruperea desăvârșită de Rusia. Astfel se nasc micile state naționale, dintre cari însă nici unul nu se mai găndește la războiul cu Nemții, ci numai la asigurarea vieții lor nouă.

Războiul e dat cu totul uitării. Muscalii fug de pe front în cel mai rușinos chip din câte cunoaște istoria.

Intrebarea socială ia și ea înfățișeri de anarhie. Se ivește bolșevismul, care amenință nu numai viața țării, dar și viata locuitorilor ei.

Armata străină trebuie să vie și să scape ce se mai poate. România mântuită din ghiarele fiarei Basarabia, Austria și Germania mântuite Ucraina.

Astăzi, după un an de revoluție, putem spune că Rusia nu mai există. Au prăpădit-o înșiși fiii ei. Ce va mai fi mâne, nimeni nu știe.

Ceeace știm însă e că nouă, Românilor, revoluția rusească ne-a adus un rău grozav, pe care-l vor pomeni toți urmașii noștri: tovărășia de război cu Rusia ni-a dus la neputința de a purta până la un sfârșit biruitor războiul pentru desrobirea Românișmului. *Pacea dureroasă care se încheie acum la București ni-a adus-o revoluția rusească.*

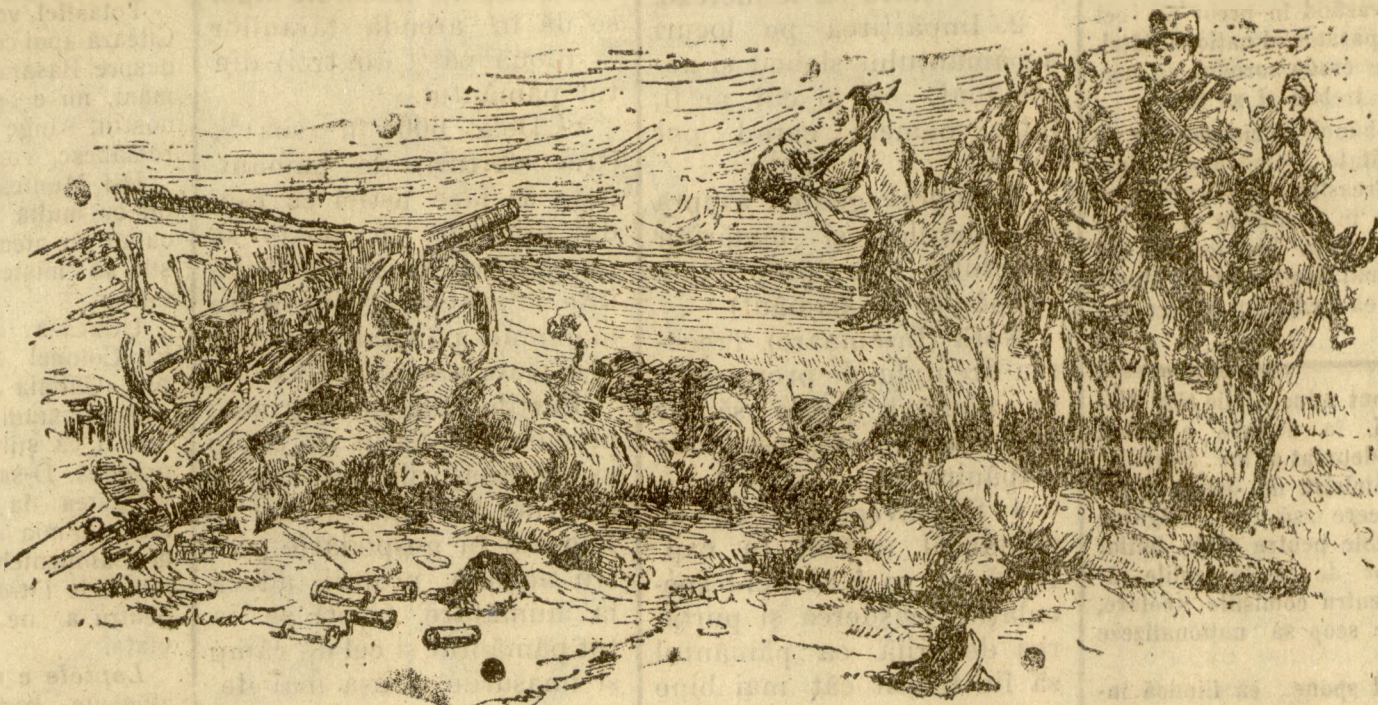
Aceasta n'o va putea uita niciodată nici un fiu al neamului nostru.

Că *Revoluția rusească ni-a adus desrobirea Basarabiei și ne-a împrietenit într-o măsură mai mare cu ideile democratice* — e adevărat, dar acestea le-am plătit prea scump, aproape cu viața noastră de stat și de popor liber.

O. Ghibu.

Partidul național moldovenesc nu dă nici până în ziua de astăzi semne de viață. Când atâtea lucruri sunt de făcut în această țară nouă. Partidul național are o mare datorie de îndeplinit. Am dori să auzim cât mai curând despre începerea lucrărilor lui.

DUPĂ LUPȚA

Comandantul trupelor noastre cercetează locul bătăliei însoțit de ofițerii săi. Câmpul e acoperit de stăvuri dușmane, iar lângă tunurile părăsite Germanii zac întinși cu mâinile încheștate, cu trupurile zdrobite de focul ucigător al artileriei noastre. E o scenă mișcătoare a războiului nostru.

Tratatивele de pace ale României

În legătură cu chestiunile politice se dezbate în negocierile de pace dela București și chestiuni economice de mare însemnătate.

Guvernul României a numit o comisiune economică alcătuită din d-nii profesor Răducanu, N. Ștefanescu directorul Băncii

românești, Anghelescu, Gheorghiu directorul vămilor, Alexandru Ștefanescu și Oscar Chiriacescu. Comisiunea a plecat la București Duminecă seara.

În cercurile politice se crede că la tratativele de pace va lua parte și d. general Averescu.

La Basarabia

Frunzuliță de vioară,
Grădina dela hotară!
Grădinița florilor,
Lacrima surorilor!

Șapte ani s'au dus din lume,
Șapte ani cu șapte nume,
Peste plaiuri au trecut,
De când nu te-am mai văzut.

Ah! și dorul dela mine
Sboar' ades, dragă, spre tine,
Pe suflarea vântului
Cu iuteala gândului.

Dare-ar cerul sfânt să vie
Ziua cea de bucurie,
Ca să sbor din acest loc
Într-o oară cu noroc.

Sufle vântul cald de vară
Cătră tine, dulce țară,
Și cu vântul să purced,
Să mă duc, să te mai văd.

Să-ți sărut câmpiile
Ce le plâng surorile,
Să-ți văd codrii răpitori,
Plânși de cătră frațiori!

S'aud glasul din vălcele
Co-au văzut atâtea rele
Și șoaptele Nistrului
Și răspunsul Prutului,

Dare-ar cerul, dare-ar dragă
Văi cu văi să se 'nțeleagă!
Spună codrii codrilor
Suspiniul surorilor.

Prutul, Nistrului să i spună
Despre fala cea străbună,
Spună Nistrul la Carpați
Dorul tău, soro, la frați!

Și 'ntr-o sfântă zi cu soare,
Într-o zi de sărbătoare
Să-ți vezi cerul luminat
Și-al tău braț din lanț scăpat.

Vasile Bumbac.

Autorul, fost profesor la gimnaziul gr. or. români din Suceava și cunoscut scriitor bucovinean, a murit de curând, la 14 Februarie a. c., în vârstă de 81 de ani. — Poezia aceasta o scrisă la 1868.

BASARABIA

Țara dintre Prut și Nistru, vechea moșie a lui Ștefan cel Mare, de la izbucnirea revoluției rusești încôace a fost teatrul unor mari evenimente. Uriașa prăbușire a împărăției țarilor a ridicat valori puternice, nemi pomenit de tulburi, cari cutreeră de un an nesfârșita întindere a vechiului imperiu de pradă. Era cu neputință ca Nistrul să poată opri acest uragan de foc, și astfel toate fazele revoluției rusești s'au evidențiat și în Basarabia.

Țara fraților noștri Moldoveni de peste Prut, răul blestemat, care de un veac a desprărit în două trupul sfânt al Moldovei vechilor voievozi, e o țară a plugului ca puține altele de pe fața pământului. E o țară de dealuri și văi cari curg de la miazănoapte la miazăzi în undulații nesfârșite. Dealurile sunt dulci, cu foarte puține prăpăstii, și foarte poartă deasupra întinderi șesoase. Dealuri steepe, de piatră seacă, nu sunt în Basarabia: plugul poate să taie ori unde brazdă vânoasă în ele ca și jos în văile roditoare. Pământul e negru și gras, brazda se risipește în pulbere, în urma plugului, și locurile bine arate par pregătite pentru grădini de zarzavat, nu pentru cereale.

Dacă strătați deacurmezișul țara dintre Prut și Nistru, drumul nu se mai numără cu kilometri, cu verstele, ci cu dealurile: Un drum de cinci dealuri, un drum de trei dealuri. Dacă întrebi cât mai ai de-a merge până în cutare localitate, și se răspunde: Urei dealul ista, pe urmă încă unul și ai ajuns. Saatele, târgușoarele, sunt toate în văi, adăpostite de furia crivățului și asigurate cu apă a cărei izvoare, bătate în văi, nu se găsesc pe înalțimi.

Satele sunt rari, foarte rari. Mai mari, mai puternice, ca în Moldova de dincoace de Prut; rarirea lor explică totuși, în parte, mulțimea marilor proprietăți. În Basarabia pot trăi, numai din agricultura, nu 2.300.000 suflete, câte spune statistica rusească că sunt azi, ci, cel puțin, șase milioane.

Pe lângă toată marea proprietate, țărani din Basarabia au pământ propriu între 5—35—40 deseatine. Moșiile mari au fost pe vremea ale boierilor români, azi, cele mai multe sunt în mâna grecilor, bulgarilor, găgăuților. Cunoscut un mare proprietar basarabean, un găgău, care avea știe să-și iscălească numele și are 12 moșișii.

cuprinsul Basarabiei, decât că pe întreg cuprinsul ei nu mai găsești acareturi pe la moșiile oberești și numai vetre negre și mormane de cenușe. Asemenea au dispărut aproape de tot rarile păduri cari mai îmbrăcau unele dealuri din Basarabia. Puțin au rămas din Moldova dintr-o parte și dintr-o altă parte. Era cu neputință ca Nistrul să poată opri acest uragan de foc, și astfel toate fazele revoluției rusești s'au evidențiat și în Basarabia.

Țara fraților noștri Moldoveni de peste Prut, răul blestemat, care de un veac a desprărit în două trupul sfânt al Moldovei vechilor voievozi, e o țară a plugului ca puține altele de pe fața pământului. E o țară de dealuri și văi cari curg de la miazănoapte la miazăzi în undulații nesfârșite. Dealurile sunt dulci, cu foarte puține prăpăstii, și foarte poartă deasupra întinderi șesoase. Dealuri steepe, de piatră seacă, nu sunt în Basarabia: plugul poate să taie ori unde brazdă vânoasă în ele ca și jos în văile roditoare. Pământul e negru și gras, brazda se risipește în pulbere, în urma plugului, și locurile bine arate par pregătite pentru grădini de zarzavat, nu pentru cereale.

Dacă strătați deacurmezișul țara dintre Prut și Nistru, drumul nu se mai numără cu kilometri, cu verstele, ci cu dealurile: Un drum de cinci dealuri, un drum de trei dealuri. Dacă întrebi cât mai ai de-a merge până în cutare localitate, și se răspunde: Urei dealul ista, pe urmă încă unul și ai ajuns. Saatele, târgușoarele, sunt toate în văi, adăpostite de furia crivățului și asigurate cu apă a cărei izvoare, bătate în văi, nu se găsesc pe înalțimi.

Satele sunt rari, foarte rari. Mai mari, mai puternice, ca în Moldova de dincoace de Prut; rarirea lor explică totuși, în parte, mulțimea marilor proprietăți. În Basarabia pot trăi, numai din agricultura, nu 2.300.000 suflete, câte spune statistica rusească că sunt azi, ci, cel puțin, șase milioane.

Pe lângă toată marea proprietate, țărani din Basarabia au pământ propriu între 5—35—40 deseatine. Moșiile mari au fost pe vremea ale boierilor români, azi, cele mai multe sunt în mâna grecilor, bulgarilor, găgăuților. Cunoscut un mare proprietar basarabean, un găgău, care avea știe să-și iscălească numele și are 12 moșișii.

Teatru românesc—amânat

Din pricina unor piedici neprevăzute, cele două reprezentații ale artiștilor Teatrului Național din România, anunțate pe zilele de 27 și 28 Februarie, au trebuit să fie amânate până la 6 Martie. Aducem aceasta la cunoștința publicului, care aștepta cu nerăbdare sosirea artiștilor noștri.

„Poporul rusesc”

II.

Am arătat că numirea de Popor Rus se poate da numai unui din numeroasele neamuri ce locuiesc marea împărăție și care amestecate la un loc și împărțite de-avalma în trepte sociale și partide, sunt departe de a fi uitat obârșile lor și dragostea de neam; prin urmare, generalizarea acestei denumiri la toți locuitorii statului rusesc, nu poate fi privită decât ca o minciună convențională, ca o iluzie.

Cum se poate ca o asemenea iluzie să fi amăgit o lume întreagă? Din ce cauză atâția scriitori de valoare, atâția distinși călători, se încapățânează a nu vedea acolo, decât un uriaș-popor, care se trezește acum. (la 1905), cerând drepturi căpătate de mult de celelalte popoare? Pentru că au pierdut din vedere, piatra unghiulară pe care s'a clădit această uriașă domnie, care a întrecut prin îndelungata sa dănuire, dar mai ales prin necurmata sa întindere, tot ce ne-a arătat până acum istoria. Ei au privit Rusia prin mijlocul prizmei idelilor occidentale și, pentru judecata celor rusești, au întrebunțat criteriul din țările lor, acolo unde trebuiau să se pătrundă de cuvintele săpate pe zertal: *vișiele și bunurile noastre să fie ale tale, unde voi merge, te vom urma, cuvântul și voința ta vor fi pentru noi lege.* Pornind dela o bază greșită, greșit au judecat și faptele și oamenii: învinuind pe nedrept când pe ocărmitorii, când pe cei ocărmiți.

Amăgirea era cu atât mai ușoară și iluzia mai permisă, că făcând abstracție de tot ce s'a scris despre Rusia, streinului, doritor de a se încredința personal despre Poporul Rus, i s'ar putea întâmpla să străbată întregul Imperiu, să viziteze autoritățile publice, societatea înaltă, să viețuiască prin oteluri, să cutreere prăvăliile, restaurantele, cafenelele, teatrele, să călătorească pe căile ferate, fără ca să auză, afară de rare excepțiuni, altă limbă decât limba rusă, mai bine mai rău pronunțată, după obârșia celui care o vorbește.

Prețutindeni aceiași clădiri monumentale și triste în uniformitatea lor; pe străzi, prin gări, pe drumurile aceleși figuri băboase și posomorâte, aceleași șapce și mantale largi, ca tot ce te înconjoară, aceiași viață largă rusească, *Ruscaia sirocaia jitu*, cum zic ei, care incepe cu lărgimea exagerată a străzilor și a șinelor drumului de fer, pentru a se isprăvi cu imensa cameră ce o capeți la otel. Ești izbit de proporțiunile uriașe a tot ce te înconjoară, fără a simți însă că respiri mai liber; tot ție mare, tot e prea mare, până și porțile de bucate de pela biruri! Se simte că o singură și necurmata voință a combinat totul, din vremuri, pentru a arăta mărimea Imperiului și a da prin uniformitate, iluzia de unitate. În saloane se va vorbi streinului indiferent: nemțește, franțuzește sau englezește, după cultura cercului, unde va fi nemerit; dar convorbirile generale vor avea loc totdeauna și mai ales în fața unui strein, în limba rusă.

Streinul se va reîntoarce la dânsul, cu convingerea făcută și în curățenie de cuget va scrie și va vorbi despre *poporul Rus*, despre revendicările lui, despre constituționalismul în Rusia și despre înăruirea emancipării acestui popor de 150 de milioane, asupra celorlalte state; iar când va auzi de mișcări naționaliste în Polonia sau Basarabia, le va lua drept înscenări de-ale revoluționarilor sau de-ale reacționarilor, după cum va fi și el, liberal, conservator sau socialist în țara lui. Mă rog, a stat omul mai bine de 15 zile la hotel de Saxa în Varșovia și 10 zile la Șveitarșkaia Gostinitza din Chişinău, și n'a auzit, o vorbă măcar leșească sau moldovenească; toți chelnerii erau Muscali neaoși Armeni sau evrei.

La înfățișare nu s'a schimbat

CRONICA BISERICESCA

— Cuvântarea ajutorului de ministru de culte pâr. Arhimandrit Gurie la deschiderea comisiei pregătitoare pentru convocarea Soborului Bisericii Ortodoxe din Basarabia. —

Cinstită adunare!

După ce d. ministru de culte a hirtisit deschiderea comisiei în numele Guvernului, mie nu mi ar rămânea loc să mai spun ceva. Dar eu sunt și membru al birourii de organizare pentru aleciturile comisiei. Și ca atare îmi exprim adâncă bucurie cu deschiderea comisiei și hirtisesc din adâncul inimii această deschidere.

Ca un membru al Guvernului eu am avut vorbă cu mulți din miniștrii noștri și pot să spun comisiei cuvinte de încurajare. Guvernul nostru își dă foarte bine sama de marea însemnată, care o are biserica pentru viața omenescă și pentru stat. El cunoaște că Biserica este așezământ duhovnicesc, care susține partea morală în viața obștească și garantează buna rânduială și liniște, că Statul fără Biserica nu poate exista și pentru aceasta nu se gândește la despărțirea Bisericii de Stat. El vede că cei care au declarat despărțirea Bisericii de Stat, au stricat Statul lor și pentru aceasta Guvernul nostru ne îndăruște sprijinul sau material, având mare nevoie de sprijinul moral al Bisericii.

Însă Guvernul dorește ca Biserica ortodoxă din Basarabia să fie reorganizată așa fel, ca ea să

devie un izvor de cultură națională, moldovenească, ca ea să fie reformată pe temelile proclamate de Revoluție, anume desinhotărârea a naționalităților, libertății, autonomiei și democrației. Profeția trebuie să se apropie mai mult de norod, să vorbească aceeași limbă, care o vorbește norodul, ca să nu fie cea fost până acum, că capul Bisericii avea o altă floare decât trupul.

Norodul nostru este vrednic de această apropiere. El todeauna a cinstit, a respectat fețele sale duhovnicești. Istoria norodului românesc arată, că el își punea la cârma politică fețe duhovnicești, precum a fost episcopul Melhisedec, care în vremea lui Alexandru Cuza a fost ministru de instrucție. Chiar și în imnul său național din vremea revoluției dela 1848, norodul nostru cere, ca preoții cu crucea să fie în fruntea lui, văzând în preot pe cel mai bun aparator al naționalității. Ceea ce ne crede norodul că suntem, aceea trebuie și să fim.

Rog pe bunul Dumnezeu, ca pe bazele arătate Comisiunea deschisă de Preasfințitul Gavril, să aibă spor în lucrările ei și să alecătuiească viața bisericească cât se poate mai bine pentru binele și propășirea neamului nostru românesc.

"SFATUL ȚĂRII"

Ședința de seara dela 21 Februarie.

Ședința se deschide seara la 9 ceas. 15 minute, sub președinția d-lui Incețel.

Președintele comisiei de mandate d-l Bosie-Codrean, aduce la cunoștința parlamentului mandatele deputaților noi.

După aceasta împuternicitul blocului moldoveneș cere ca punctul I. al instrucțiunii să fie votat din nou.

Dep. Tigancu în numele secției țărănești protestează.

După a doua votare punctul întâi al instrucțiunii se primește în redacția consiliului de ministri cu adaosul blocului moldoveneș.

Dep. Tigancu aduce la cunoștința președintelui, că secția țărănească se abține de votul celeilalte părți a instrucțiunii.

Urmează citirea instrucțiunii. Dep. Lunov în numele orașului Chişinău cere, ca pământul orașului să nu fie luat în fondul Republicii fiindcă orașul și ei o obște și au drept la pământ.

Ministrul Erhan spune, că orașenii nu lucrează ei înșiși pământul ei să folosească de munca țărănilor de prinprojur. Grădinele vor fi lăsate, ca și ale tuturora.

Dep. Bodocșu spune, că în instrucțiune se vorbește numai de țărani. Atunci meșterii (cei cari sunt însuși la oraș) nu vor primi pământ, macar de și trăiesc și muncesc pământul la sate.

Dep. Mineișcă aduce, că dacă sub numele de țărani se înțelegea deobște încredutul de pământ, apoi prin state sunt o mulțime de dvorenii, nazilii și alții și ei toți nu vor primi pământ.

Se hotărăște, ca cuvântul țărăni în instrucțiune să nu se întrebuinteze.

După mai multe discuții la cari au luat parte deputații Gherman Crihan, Bajboacă-Melnicov și alții, instrucțiunea se pune la vot și ea să primească în redacția consiliului de ministri cu câteva schimbări făcute mai numai de blocul moldoveneș.

Apoi după cererea împuternicitului ministrilor, ministrul Erhan, se asignează 10,000 ruble pentru trimiteră unor instructori pe la sate, ca să organizeze comitetele de pământ și să înceapă lucrarea.

După aceasta ședința sa încheie.

Ședința extraordinară dela 22 Februarie.

Ședința extraordinară dela 22 Februarie sa deschide seara la 11 ceasuri 30 minute.

Președintele Sfatului de ministri d-l Ciuburean, aduce la cunoștința adunării, că stăpânirea noastră își s'a propus prin telegramă să trimită doi împuterniciți la încheierea păcii între România și Germania cu întovărășitele ei. Sfatul ministrilor scoate, că acești împuterniciți trebuie să fie trimiși și el propune, că unul să fie ales de Sfatul Țării, iar altul dintre miniștri.

După puțină discuție adunarea a ales din parte Sfatului Țării pe președintele I. C. Incețel.

La 12 ceasuri de noapte, ședința se încheie.

Ședința dela 26 Februarie.

Ședința se deschide seara la 9 ceasuri 30 min., sub președinția d-lui Halippa.

Republica Democratică Moldovenească

Instrucție (îndrumare) Comitetelor pământești Temeiurile obștești

I.

1. Din pricina clipei grele, care o trăim noi acum, și fiindcă țara se află în primejdie de foamete, până ce treaba pământului va fi hotărâtă cu desăvârșire în rânduiala legiuitorilor, Stăpânirea Republicii Democrateice Moldovenești ia pe seama ei toate pământurile, care au fost însemnate pentru gospodăria sătească.

In seama comitetelor pământești trebuie să se afle:

1. Numărarea (aducerea la cunoștință) tuturor pământurilor și fețelor care sunt în stare să le lucreze.

2. Impărțirea pe locuri a pământului slobod și neasămănat, ori al cui ar fi, între oameni care l pot lucra.

3. Supravegherea asupra schimbărilor și mutărilor dreptului de proprietate (stăpânire pe pământ).

Notă (însemnare) Trecearea dreptului de proprietate pe pământ poate să se facă numai cu deslegarea stăpânirii.

4. Supravegherea ca pământul (arătat în cap I.) să nu se facă nici-o speculație, așiderea și purtarea de grijă ca pământul să fie folosit cât mai bine în ceace privește sămănarea lui în anul curgător;

5. Paza moșilor ce au însemnate pentru gospodăria sătească ca ele să nu fie desprețuite de către stăpânii pământului sau de ceice-l lucrează.

6. Luarea măsurilor pentru păstrarea moșilor ce au însemnate pentru gospodăria sătească de orice încercări care aduc paguba gospodăriei și să nu se lase, ca pământul să se ia cu hapca.

III. Impărțirea pământului între acei ce îl pot lucra trebuie să se facă, în interesul țării și al norodului muncitor. În interesul țării trebuie numai decât păstrată însemnătatea gospodărească pentru moșile temeinic așezate care vor fi scoțite ca unele din acestea numai cu deslegarea comitetelor pământești și trebuie să se ia toate măsurile economice pentru facerea pâinii.

IV. Comitetele pământești trebuie să ia măsuri ca se fie făcut un fond vremelnic de arândă a pământului și să împartă dintr'ansul pământ pentru lucru și folosirea locuitorilor în scopul ca pământul acesta să fie folosit cât mai mult pentru semănarea grâului.

În fondul pământului de arândă intră:

1. Pământurile, cari se află în anul trecut în arândă, așiderea și pământurile, ce au însemnate pentru gospodăria sătească, cari au fost a hăznăii, a Ocărnuirilor moșilor, așezămintelor duhovnicești de peste graniți și pământurile mănăstirești.

Pământurile orașenești intră în fondul obșteal al pământului de arândă și se împart de către comitetele pământești ținutale

2. Pământurile care se lucrau în acești trei ani de pe urmă numai cu numirea inventarului (instrumentelor de gospodărie) pământească.

3. Pământurile care de bună voie se dau în fondul pământesc de arândă de către stăpânii lor.

4. Întâmplându-se că va fi lipsă de pământ în gospodăria muncitoare ce fi înțează, apoi în fondul pământesc de arândă pot fi luate și unele părți din moșile ce au însemnate pentru gospodăria sătească cari se lucrează cu mijloacele stăpânului.

Notă (însemnare) a) Din

pământurile până la o sută de desetine va rămânea în mâinile stăpânilor, tot pământul care l-au lucrat ei singuri anul trecut. Tot aici merg și pământurile bisericești și nadelurile slujbașilor. Să se statornicească precum pentru stăpânirea pământului așa și pentru arendașii care-l sămăna, cari singuri poartă gospodăria pe o moșie mai mare decât o sută de desetine, următorul procent de luarea pământului care a fost lucrat anul trecut.

b. Dacă moșia va fi dela 100—600 de desetine apoi se dă în arândă țărănilor 2/3 (două părți din trei) din tot pământul.

c. Dela 600 în sus 1/3 (trei sferturi) de pământ. Asta se face astfel că rânduitor următor nu poate să fie mai jos decât cel dinaintea, adică cu cât cineva are mai mult pământ, cu atât mai mare parte i se va lua.

Părțile statornice privesc precum pământul de câmp așa și jmașurile naturale și șesurile de fân cu cari se folosesc în gospodărie pentru nevoile proprii, adică la numărare (uect) se ia tot pământul și cel de câmp și iamașurile și așa mai de parte.

Norma (câtimea pământului) arătată sub buchia (c), care se lasă stăpânului pentru folosire nicidecum nu trebuie să fie mai mare de-o mie de desetine.

(Va urma)

Dela universitatea populară

Luni în 26 Februarie s'a ținut alte două lecțiuni. A vorbit întâi d-l prof. Gh. Munteanu-Râmnic despre istoria culturii române indeobște.

D-l prof. Munteanu-Râmnic se bucură, că poate vorbi în capitala Basarabiei despre cultura românească, unde în curs de o sută de ani tot ce-a fost moldoveneș era prigonit, batjocorit. Moldovenii acum însă au aruncat dincolo de Nistru cultura streină și sunt domnici de cultura națională.

E foarte greu a face un curs de istorie a culturii noastre. Ne lipsesc documentele, hrisoavele, monografiile, cari să ne lamurească stările culturale din diferitele epoce ale trecutului, ele se ocupă mai mult de războaie, de partea politică.

D-l Munteanu-Râmnic face un rezumat al conferințelor, cari vor forma un curs complet despre istoria culturii române. Obârșia neamului nostru, descrierea pământului unde locuim, istoria comerțului, felul cum s'au format la noi țargurile, descrierea organizației politice și sociale, Domniul, boierimea, țărâna, armata, legile, biserica, scrisul și tiparul, artele, muzica, jocurile naționale, creștături și însușit ce a împrumutat poporul nostru dela cultura popoarelor streine; e vorba de influența slavă, greacă și franceză și însușit ce-am dat culturii omenești.

Face apel la Moldovenii cu inimă să aduce toate lucrurile prețioase pentru cultura noastră... ca hrisoave, creștături, poezii populare, port național ș. a. m. d. Cultura românească e tot ce a gândit, tot ce a simțit poporul nostru de la nașterea sa, în toate țările locuite de el, în toate timpurile până azi.

Poporul nostru în trecut a fost straja culturii europene la porțile Orientului, ba ce—mai mult în veacul al XVI-lea și al XVII-lea era chiar un focular de cultură, de lumină, tipăria cărți pentru întreg Răsăritul creștin.

Atunci a dat neamul nostru și pe eruditul metropolit al Kievului Petru Movila, despre care un mare istoric rus zicea: «Nu știu cine e mai mare, Țarul Petru cel Mare, ori Petru Movila metropolitul Kievului».

Cultura e o nuziință continuă a omenimei de a face viața mai bună, e însuși idealul moral... Popoarele celevechi încă zveau o cultura: ca Egipteni, Asirieni, Babilonieni, Cultura precromaniană e baza culturii moderne.

Apariția Mântuitorului aduce o nouă viață, mai bună, mai morală... mai ideală... având ca bază iubirea.

Revoluția franceză dă naștere principiilor umane și înaltătoare: libertate, egalitate, fraternitate. Toate instituțiile sunt o expresie concretă a ideilor, principiilor mari...

Cultura noastră e o parte desul de însemnată a culturii omenimii. Noi să ne mărđim cu cultura noastră, să ținem la trecutul nostru, la tradiția noastră!

D. Munteanu-Râmnic apoi citește cuvintele elogiioase ale marului idealist francez Michellet scrise la 1848 așa de potrivite cu situația din nou nenorocită a poporului nostru de azi. «Fiti recunoscătoare popoare ale Apusului la'ă de nobilii Români cari nu odată au oprit hoardele cuceritoare, au tocit iataganul barbarilor, s'au jertfit pe sine pentru civilizația apuseană. Istoria lor e o luptă necurmăată... un vârtice amefitor. Românul suferă... rabdă, își iubește Țara mult... mai tare, când e mai nenorocit. Dați până la moarte! e devisa poporului românesc. Are melodii fermecătoare, când cântă din na îl înțelege natura, codru... vitele cu cari își brăzdează ogorul... E cel mai răbdător popor din lume. România?... o soră nenorocită a Italiei și Franței, însă limba e mult mai frumoasă, mult mai melodiioasă».

Totastfel vorbește și Bemont; citează apoi cuvintele D-lui Iorga despre Basarabia: «Nu e așezământ, nu e ogor și nu fie al nostru, sânge românesc, pământ românesc, vorbă românească».

D-l Munteanu Râmnic a vorbit cu multă căldură, a fost ascultat cu atenție încordată. D-sa știe să miște inimile ascultătorilor.

Urmează cursul D-lui prof. Lt. Colonel Dr. N. Conta despre «Chimia alimentară».

Acest studiu e important nu numai ca știință dar și în viața practică. D-sa spera ca încurând va putea da cursuri experimentale, Chimia Alimentară e studiul alimentelor ce sunt în datorii a le introduce în organism pentru a ne hrăni și susține viața.

Laptele e unul din puținele alimente complete, conține 5 principii alimentare în proporții potrivite și capabile. Apoi arată cât lapte produc țările din Apus. Analizarea elementelor constituive ale laptelui. Cum se face, proba laptelui curat, falsificarea laptelui și derivatele lui.

Arată apoi cum prin laptele vitelor bolnave se propagă diferite boale, ca tuberculoza și istorisește un caz interesant din Neapol.

N. T.

ȘTIRILE ZILEI

Audiențe la d-nul general Istrati.

Alucera la cunoștința publicului, că d. general Istrati comandantul corpului al VI-lea de armată, primeste în audiență în fiecare zi dela ceasurile 12—1, la reședința sa din ulița Jucovschi No. 8 (a d. D. Anghel).

Împuterniciții Basarabiei. Pieș dntele Statului Țării I. Incețel și președintele statului de ministri D. Ciugureanu au plecat la București în ziua de 23 Februarie pentru a lua parte la tratativele de pace cu puterile centrale.

D-l Incețel și Incețel prin P. Halippa, iar d-l Ciugureanu prin N. Bosie Codreanu.

Basarabia. Articolul tipărit de noi sub acest titlu e luat din Revista Trașcoilor, care iiese la Iași sub conducerea d-lui I. C. Delaturda.

D-l I. Agărbiceanu, autorul articolului e unul din cei mai de seamă scriitori ardeleni de astăzi.

Noii tavarăși de ministri. Domnii I. Levinșchi și A. Gropa sunt însemnați ca tavarăși ministrului de comerț și industrie.

Domnii V. Cijevschi e însemnat și întâri ca tavarăș de ministru de externe.

Munca profesorilor. Dum-nică la ceasurile 5 după amiază, profesorii secundari numiți la școlile din Chișinău, s'au întrunit la o ședință în localul redacției noastre. S'a pus în discuție chestiunea planului de învățământ al limbii române în școlile secundare din Basarabia. Profesorii au hotărât ca pentru restul anului școlar să se facă deocamdată un plan sumar, rămânând să se dea unul amănunțit și temeinic până la începutul anului școlar viitor. Pentru elaborarea planului s'au ales două comisii, cari vor prezenta lucrarea în timpul cel mai scurt, spre a fi înaintată spre aprobare Comisiei școlare de pe lângă ministerul de instrucție.

Nemții în Ucraina. Știri soșite din Chiev spun că trupele austro germane au ocnat aproape întreaga Ucraina de Nord Toate rezervele de cereale au fost deelarate proprietatea guvernului și exportul lor a fost oprit deoarece guvernul ucrain s'a îndatorat să le dea Nemților 30 milioane de pa-duri de cereale.

In toate stațiunile de cale ferată ea șefi și slujbași superiori au fost numiți nemți și austriaci.

La Chiev au soșit aproape 1000 de ofițeri și subofițeri nemți și austriaci cari vor începe reorganizarea armatei ucrainene. Sâmburele acestei armate vor fi cele câteva zeci de mii de prizonieri ucrainieni făcuți de Nemți și Austriaci, cărora li s'a dat drumul acasă ca să lupte împotriva bolșevicilor dela Harcov.

Diplomații părăsesc Petrogradul. Miniștrii țării înțelegerii Franța, Anglia, Italia, Belgia, Serbia și Grecia au părăsit Petrogradul și s'au oprit deocamdată la Helsingfors, unde așteaptă instrucțiuni dela guvernele lor.

Apărarea intereselor supușilor francezi din Rusia a fost încredințată ministrului Danemareei, apărarea intereselor supușilor italieni ministrului Svediei.

Prizonierii austro-germani înraș dușmani. În noaptea de 23 Feb uare au fost arestați la Petrograd o mulțime de prizonieri austro-ungari și germani, cari înainte umblau liber și puteau face ce voiau. Arestarea lor s'a făcut în urma denunțului că prizonierii aceștia s'au organizat în mici oștiri ca în ziua când trupele austro-germane se vor apropia de Petrograd să-i atace și ei pe Ruși dela spate.

Cino face ofensivă în Ucraina. Un slujbaș dela drumul de fer, aflator cu slujba la stația Jmerrica, în timpul când ea a fost ocupată de oștile germane, a convorbit cu soldații din acele trupe și-a ai at ca ele sunt completate din soldații ucraini și moldoveni prizonieri în Germania și Austria. Auzind că țările lor sunt ocupate de oștile bolșeviste ei cu dragoste au plecat să restabilească rânduiala. Subt comandați de ofițeri germani, Artileria e germană.

Prizonierii și Austria

In ședința data 22 Februarie a parlamentului austriac, s'au făcut întrebări privitor la primirea prizonierilor cari soșese din Rusia. Ministrul de războiu, a spus, că printre prizonieri sânt mulți cu idei revoluționare aduse din Rusia pe cari vreau să le răspundească și acasă. Ba mai mult se crede, că acești prizonieri au fost trimiși anume de către revoluționarii ruși în scop de propagandă sistematică prin monarhia duăreană.

Guvernul a hotărât să ia măsuri împotriva acestei primejdii.

Rășcoala Polonilor

Intr'o ședință a parlamentului din Viena, deputatul Denke a făcut o întrebare ministrului de războiu cu privire la rășcoala unei brigăzi polone din Bucovina în ziua de 16 Februarie. Anume se știe că vr'o 8000 de ostași poloni au stricat telegraftele de comunicare precum și calea ferată, ca gândul hotărât de-a fugi în Basarabia, unde se află o oștire a Po-onilor din Republica moldovenească.

Planul a fost descoperit și atunci s'a dat o luptă între Poloni și Austriaci, cu pierderi mari din amândouă părțile.

Administrația gazetei noastre s'a mutat în Bulevardul Alexandru cel Bun, (Passaj), (lângă Tipografia românească).

Pe această adresă să se trimită întreaga corespondență privitoare la Administrație, precum și mandatele poștale.

S'a deschis

Marele Restaurant Național al soc. Făclia

Strada Michailovscaia 52 (fost Hotel Franja)

Confort modern, serviciu prompt, loc de întâlnire pentru intelectualii români de pretutindeni, vinuri, țaraf de lautari, cântăce românești.

Societatea culturală "FĂCLIA"

cantă învațatorii pentru cursurile de limba română în școlile deschise de ea. Învațatorii, cari doresc să se angajeze la predarea lecțiilor trebuie să poseadă o lângă limba română și cea rusă. Să se adreseze la cancelaria Societății, Michailovscaia No. 52.

Președinte Tanțu.

S'a perdut Un băiat de 13 ani eu numele Nuhâm Slavuski îmbrăcat în straie galbene și papuci Cîine îl va găsi este rugat a înștiința părinții în ulița Grasca No. 6, Fischel Slavuski.

Înștiințare

Se aduce la cunoștința publică ca Ministerul Căilor de Comunicație, Poștelor și Telefoanelor, a luat frumosa hotărâre ca pe viitor te-le imprimatelle și pecețele ce-l privesc să fie scrise în limba moldovenească și cu litere latine.

Numai în cazuri excepționale se pot alătura și corespondențele în limba rusă.

Secretar general, F. Rotariu.

Înștiințare

Se aduce la cunoștința publică ca Societatea Culturală "Făclia" deschide o Școală Primară mixtă Moldovenească cu patru clase

în localul școlii orășenești, din ulița Leovska'a No. 58. Lecțiile sunt fără plată și se dau la toate obiectele de învățământ. La sfârșitul cursurilor se dă certificat de absolvire.

Inscrierile se primesc chiar de acum, între ceasurile 10-2, în hotelul "Făcliei", fost Hotel de France, ulița Michailovscaia No. 52.

Cursurile vor începe încurând. Vice Președinte, V. Cazaclu

ORELE DE PRIMIRE

la Ajutorul Ministerului de Interne și Directorul general al Aprovizionărilor din Republica Moldovenească sunt dela 1—3 în fiecare zi afară de Duminici și sârbători

Directia Centrală STRADA PUȘCHIN

Pentru orice schimbare de adresă trebuie să se trimită Administrației noastre 30 capecici.

Cele din urmă știri

Gdesa ocupată de Austriaci

Odesa a fost ocupată (cuprinsă) de Austriaci. Ei au trecut pela Galați într'o mulțime de automobile blindate. Bolșevicii au părăsit în grabă orașul.

Românii aflători în Odesa vor pleca zilele acestea spre România cu un tren special.

Iugo-slavii la Salonici

Divizia iugo-slava, alcătuită din voluntarii sârbi și croați din Austro-Ungaria, se află acum în Macedonia, unde sunt hotărâți să lupte alături de alii împotriva patriei lor, care i-a asuprit atâta vreme.

Lupte între bolșevici și nemți

Nauen, 25 Februarie. La Nord și Sud de Birsula au avut loc ciocniri între trup le noastre și bande înarmate. Bandlele au fost ușor risipite. Pe restul frontului rusec nimic nou.

Demisia guvernului spaniol

Madrid, 25 Februarie. Guvernul spaniol și-a dat demisia. Regele a primit demisia.

Frontul din Apus

Paris, 25 Februarie. Activitate de artilerie pe malul drept al Meusei și în munții Vogezii în ziua de 9 Martie. Aviatorii francezi au doborât două aeroplanne nemțești.

Pe restul frontului nici o acțiune de însemnată.

Garda roșie se desface

Stockholm, 25 Februarie. Știri soșite aci spun că și cea din urmă oștire bolșevică "garda roșie", începe să se desfacă tot mai mult. Nu mai este ordine, nu mai este supunere.

Știrea că flota nemț aseă vrea să intre în golful finic a stârnit mare agitație între revoluționarii ruși din Helsingfors.

Japonia intră în Siberia

Statele-Unite s'au înțeles cu Japonia și cu Aliații, pentru ocuparea Siberiei. Francezii anunță că Japonia va trece singură în Rusia, ocupând cu oștile sale Manciuria și Siberia.

Trupele americane, ca și aliații din Europa vor trimite numai misiuni militare, așa că armat le pot fi duse toate pe frontul francez, unde se așteaptă oca mai mare bătălie din cate s'au dat în acest războiu.